

Note 12. og 15

Flere lokalt producerede bær.

Baggrunden for aktivitetens gennemførelse.

GAU har ydet 50% medfinansiering til et toårigt Landdistriktsprojekt, der gennemføres i 2015 og 2016. I projektet arbejdes der med de største bærkulturer, jordbær, solbær og surkirsebær.

2. Formålet med aktiviteten.

Projektet har til formål at udvikle produktionen af bær, både ved at udvælge de højest ydende sorter af en optimal kvalitet, og ved at afprøve sorternes dyrkningspotentiale. Nyt dyrkningssystem for surkirsebær videreudvikles.

3. Aktivitetens indhold.

I 2015 har vi under delprojektet for jordbær udtaget stikprøver af jordbærplanter af sorten 'Sonata' inden plantning ved en række lokale jordbærproducenter. De udvalgte planter kommer fra de mest anvendte planteleverandører og planteproducenter. Disse prøver er nu klar til at blive sendt til patologisk screening for de vigtigste svampesygdomme i jordbær. Der er desuden blevet foretaget en vurdering af plantekvaliteten ved indlevering, og planterne fra de udvalgte partier vil efterfølgende blive fulgt i marken. Der er desuden blevet indsamlet de først erfaringer og vurderinger af en række nyere sorter, som er blevet plantet lokalt ved producenter i 2015.

På Årslev er der fulgt en række sorter af solbær med hensyn til udbytte bærkvalitet og følsomhed. Hos 4 avlere er der fra tidligere forsøg udplantet sorter fra Skotland og Polen. Hos 3 af avlerne er udbytter gjort op, og hos den fjerde er det vurderet. Der er lavet score for sygdomme og skadedyr. Der er taget kontakt til Skotland, som synes der skal afprøves nye sorter frem for dem, vi allerede har i afprøvning, og ikke har været alt for lovende.

I kirsebær er træer af "de syv søstre", som er udvalgt til at være de Stevnsbærkloner, der er mest lovende, udplantet hos to avlere. Fra et tidligere forsøg hvor der blev plantet sorter hos 6 avlere, er der kun et areal, som er intakt. Dette er tilset, og udbytte er vurderet. Sorterne står også på Årslev, og her tilses træerne ligeledes. I forbindelse med tætplantning af kirsebær er der udvalgt og bestilt planter til udplantning hos en avler. Der plantes tre forskellige sorter/kloner på to forskellige grundstammer. Der plantes på en afstand af ca. 150 cm, hvor normal planteafstand er 4 m.

I samarbejde med Ole Pedersen fra Vester Skovgaard er der bestilt planter af forskellig slags bærarter til udplantning hos en avler. Det varierer fra buskkirsebær til blåbær, og til helt nye ting som grønne solbær og saskatoon. Ikke alt plantemateriale var stort nok til udplantning efterår 2015, og dette vil derfor komme i planteskole et år mere.

4. Målopfyldeelse.

Der har i jordbær-delen af projektet været fokus på plantesundhed og plantekvalitet for derigennem at øge kvaliteten af importeret plantemateriale, og derved opnå bedre etablering og rentabilitet.

Formålet med projektet var desuden at fortsætte indsamling om udbytter for de solbærsorter, der allerede er etableret hos avlere og på DJF Årslev. Dette er foretaget. Hos 2 af avlerne er udbytterne ikke høstet maskinelt, idet avlerne generelt ikke høstede deres solbær pga. meget dårlige priser. Her er der i stedet vurderet udbytter eller håndplukket bær. I projektet ønskede vi at etablere nye arealer med især interessante solbærsorter, da dette er den største produktion af buskfrugt. I efteråret 2015 kom plantemateriale af nye sorter fra forædlingen i Skotland, som screenes på Institut for fødevarer,

Aarhus Universitet. Det har ikke været muligt at få nye sorter af solbær, som kan plantes ud hos avlere. Der har heller ikke været interesse hos avlerne, idet det internationale marked er præget af historisk lave priser. Vi ønskede også at få tilladelse hos de skotske og polske forædlere til at genplante nogle af de mest interessante sorter i større plantinger. Det har ikke været muligt at få denne tilladelse. Da Ribs økonomisk er blevet en mere interessant kultur de seneste år, plantes i stedet for et udvalg af nyere ribssorter hos en avler.

Der er på to lokaliteter etableret plantninger af surkirsebær med de mest interessante stevnsbærkloner. Disse vil blive fulgt både med hensyn til vækst, blomstringstidspunkt og udbytte. Etablerede sortsplantinger fra tidligere er fjernet, bortset fra to steder. Disse blev tilset i 2015 med henblik på at vurdere udbytte og sundhed.

Surkirsebær - intensiv produktion. Der blev i efteråret 2015 etableret et areal med tætplantede kirsebærtræer hos en avler. Der er etableret kombinationer af 3 sorter og 2 grundstammer.

Der blev i efteråret 2015 plantet en række forskellige bærkulturer hos en avler. Nogle vides at kunne høstes med maskine, men det er uvist, om de kan klare det danske klima, andre ved vi kan gro i Danmark, mens det er uvist, om de kan høstes med maskine. Der plantes ikke 100 buske af hver kultur, men der forsøges at tilpasse antal planter således, at der plantes 50 m af hver kultur.

5. Aktivitetens offentliggørelse.

Projektet er blevet omtalt i faglige nyhedsbreve fra GartneriRådgivningen, Viden om sorterne er blevet formidlet i ERFA-grupper i sæsonen. Der er lavet flere artikler til Gartner Tidende.

Resumé

GAU har ydet 50% medfinansiering til et toårigt Landdistriktsprojekt, der gennemføres i 2015 og 2016. I projektet arbejdes der med de største bærkulturer, jordbær, solbær og surkirsebær.

I jordbær er der taget prøver og analyser af indkøbte jordbærplanter for at optimere udbytte og undgå skadevoldere i produktionen. Ligeledes er det vigtigt, at de benyttede sorter er testet for deres egnethed inden de tages i brug i større stil.

I solbær arbejdes der på at finde de bedste sorter til en produktion af et stort høstudbytte af en god kvalitet. Der screenes sorter fra udenlandske forædlere på Aarhus Universitet, og de bedste sorter dyrkes i testforsøg hos avlere på forskellige lokaliteter i landet.

I surkirsebær testes nye kloner/sorter af sorten Stevnsbær. Der testes sorts- og klonblandinger etableret hos 2 avlere. Desuden undersøges om den mere ekstensive produktion af Stevnsbær til maskinhøst på store planteafstand kan gøres mere intensiv og generere en bedre økonomi for avleren.

Der arbejdes med at finde nye arter og sorter til industriproduktion og maskinhøst. Hos en avler etableres nye sorter af bl.a. stikkelsbær, samt buskkirsebær forædlet og skaffet fra Canada, og nye arter som bærmispel, Lonicera og sølvblad.

